

नेपाल राजपत्र

भाग ३८

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड २७] काठमाडौं, साउन १० गते २०३४ साल [संख्या १५

श्री ५ को सरकार
गृह पञ्चायत भन्नालयको
सूचना

जन्म, मृत्यु तथा अन्य व्यक्तिगत घटना (दर्ता गर्ने) नियमावली, २०३४

जन्म, मृत्यु तथा अन्य व्यक्तिगत घटना (दर्ता गर्ने) ऐन, २०३३ को दफा १७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायको नियमहरू बनाएको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यी नियमहरूको नाम “जन्म, मृत्यु तथा अन्य व्यक्तिगत घटना (दर्ता गर्ने) नियमावली, २०३४” रहेको छ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा, —

(क) “ऐन” भन्नाले जन्म, मृत्यु तथा अन्य व्यक्तिगत घटना (दर्ता गर्ने) ऐन, २०३३ सम्मनुपर्छ।

(ख) “सूचक” भन्नाले ऐनबमोजिम व्यक्तिगत घटनाको सूचना दिने कर्तव्य भएको व्यक्ति सम्मनुपर्छ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३४३

३. पञ्जिकाधिकारी (रजिष्ट्रार)को काम र कर्तव्य : यस नियमावलीमा अन्यत्र उल्लेख भएको काम र कर्तव्यको अतिरिक्त पञ्जिकाधिकारीको काम र कर्तव्य देहायबमोजिम हुनेछ :-

- (क) स्थानीय पञ्जिकाधिकारीहरूलाई व्यक्तिगत घटना दर्ता गर्ने सम्बन्धमा निर्देशन दिने,
- (ख) स्थानीय पञ्जिकाधिकारीहरूले यथासमयमा व्यक्तिगत घटना दर्ता नगरी वा दर्ताको प्रमाण-पत्र नदिई सूचकलाई अनावश्यक तवरले झुल्याई राखेको छ भनी निजहरूउपर पर्न आएको उजुरीमा आवश्यक कारवाई गर्ने,
- (ग) दर्ता भई सकेको व्यक्तिगत घटनाको विवरण सच्याउने र दर्ता भई सकेको नाम फेर्ने सम्बन्धमा स्थानीय पञ्जिकाधिकारीलाई अनुमति दिने,
- (घ) स्थानीय पञ्जिकाधिकारीको कार्यालयले पठाइने व्यक्तिगत घटना दर्ताको मासिक विवरणसम्बन्धी फारामको ढाँचा तोकी दिने,
- (ङ) व्यक्तिगत घटनाको दर्ताको तथ्याङ्क सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारलाई आवश्यक सुझाव दिने,
- (च) व्यक्तिगत घटनाको दर्ता सम्बन्धमा वार्षिक प्रतिवेदन तयार पारी श्री ५ को सरकारमा पेश गर्ने,
- (छ) व्यक्तिगत घटना दर्ता गर्ने सम्बन्धमा ऐन र नियमको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न आवश्यक काम कारवाई गर्ने ।

४. परिवारको लगत : (१) व्यक्तिगत घटना दर्ता गर्ने प्रयोजनको लागि पारिवारको लगत तयार पार्न श्री ५ को सरकारले आवश्यक कर्मचारी खटाई अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा परिवारको लगत तयार गर्न लगाउन सक्नेछ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिम तयार गरिएको परिवारको लगत पञ्जिकाधिकारी-को कार्यालयमा राखिनेछ र नियम १३ बमोजिम स्थानीय पञ्जिकाधिकारिले पठाएको व्यक्तिगत घटना दर्ताको मासिक विवरण अनुसार सम्बन्धित परिवारको लगतमा आवश्यकतानुसार थपघट गरिनेछ ।

५. व्यक्तिगत घटनाको सूचना दिने : (१) सूचकले देहायको व्यक्तिगत घटनाको सूचना ऐनमा तोकिएको म्यादभित्र देहायको अनुसूचीबमोजिमको फाराम भरी स्थानीय पञ्जिका-धिकारीको कार्यालयमा दिनु पर्नेछ :-

व्यक्तिगत घटना

फाराम

(क) जन्म

अनुसूची-२

(ख) मृत्यु

अनुसूची-३

आधिकारिकता मूद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ग) विवाह अनुसूची-४

(घ) सम्बन्ध विच्छेद अनुसूची-५

(ङ) बसाइ सराइ अनुसूची-६

(२) जन्मको सूचना दिदा बच्चाको नामकरण भइसकेको नभए त्यस्तो बच्चाको नाम पछि दर्ता गराउन सकिनेछ ।

(३) उप-नियम (१) बमोजिमको फाराम सूचकलाई निःशुल्क उपलब्ध गराइनेछ ।

१. व्यक्तिगत घटना दर्ता : नियम ५ बमोजिमको सूचना प्राप्त भएपछि स्थानीय पञ्जिका-
(१) धिकारीले ऐनबमोजिम गर्नुपर्ने काम गरी देहायको व्यक्तिगत घटनाको सूचना देहायको अनुसूचीबमोजिमको दर्ता किताबमा दर्ता गर्नु पर्नेछ :-

व्यक्तिगत घटना

दर्ता किताब

(क) जन्म

अनुसूची-७

(ख) मृत्यु

अनुसूची-८

(ग) विवाह

अनुसूची-९

(घ) सम्बन्ध विच्छेद

अनुसूची-१०

(ङ) बसाइ सराइ

अनुसूची-११

७. दर्ताको प्रमाण-पत्र दिने : नियम ६ बमोजिम व्यक्तिगत घटनाको सूचना दर्ता गरी सकेपछि स्थानीय पञ्जिकाधिकारीले देहायको व्यक्तिगत घटनाको सूचना दिने सूचकलाई देहायको अनुसूचीबमोजिमको दर्ताको प्रमाण-पत्र दिनु पर्नेछ :-

व्यक्तिगत घटना

दर्ताको प्रमाण-पत्र

(क) जन्म

अनुसूची-१२

(ख) मृत्यु

अनुसूची-१३

(ग) विवाह

अनुसूची-१४

(घ) सम्बन्ध विच्छेद

अनुसूची-१५

(ङ) बसाइ सराइ

अनुसूची-१६

८. प्रमाण-पत्रको नक्कल दिने : (१) व्यक्तिगत घटनाको दर्ताको प्रमाण-पत्र हराएमा वा कुनै प्रकारले नष्ट भएमा त्यस्तो प्रमाण-पत्रको नक्कलको लागि सरोकारवाला व्यक्तिले स्थानीय पञ्जिकाधिकारीको कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि स्थानीय पञ्जिकाधिकारीले सम्बन्धित दर्ता किताबको कैफियत महलमा दर्ताको प्रमाण-पत्रको नक्कल दिएको व्यहोरा जनाई मिति समेत हाली सही गरी पाँच रुपैयाँ दस्तुर लिई निवेदकलाई दर्ताको प्रमाण-पत्रको नक्कल दिनु पर्नेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

९. विवरण सच्याउने : (१) दर्ता भई सकेको व्यक्तिगत घटनाको विवरण कुनै कारणले सच्याउनु परेमा त्यस्तो कारण खोली सम्बन्धित प्रमाण-पत्र नत्थी गरी सरोकारवाला व्यक्तिले स्थानीय पञ्जिकाधिकारीको कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि स्थानीय पञ्जिकाधिकारीले पञ्जिकाधिकारीको अनुमती लिई सम्बन्धित दर्ता किताबमा र प्रमाण-पत्रमा समेत निवेदनबमोजिम सच्याउनु पर्ने कुरा सच्याई दिनु पर्नेछ । त्यसरी दर्ता भई सकेको विवरण सच्याउँदा एक रुपैयाँ दस्तुर लाग्नेछ ।

१०. बच्चाको नाम दर्ता गर्ने र दर्ता भई सकेको नाम फेर्ने : (१) नियम ५ को उप-नियम (२) बमोजिम बच्चाको नाम दर्ता गराउन सरोकारवाला व्यक्तिले सम्बन्धित प्रमाण-पत्र नत्थी गरी स्थानीय पञ्जिकाधिकारीको कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि स्थानीय पञ्जिकाधिकारीले सम्बन्धित दर्ता किताबमा निवेदनमा लेखिएबमोजिमको नाम दर्ता गरी मिति समेत हाली सही गरी प्रमाण-पत्रमा पनि नाम जनाई दिनु पर्नेछ ।

(३) उप-नियम (२) बमोजिम नाम दर्ता गरेको कुराको जानकारी स्थानीय पञ्जिकाधिकारीले तुरुन्त पञ्जिकाधिकारीको कार्यालयलाई दिनु पर्नेछ ।

(४) कुनै व्यक्तिको पहिले दर्ता भई सकेको नाम फेर्नु परेमा त्यसको कारण खोली सम्बन्धित प्रमाण-पत्र नत्थी गरी सरोकारवाला व्यक्तिले सम्बन्धित स्थानीय पञ्जिकाधिकारीको कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(५) उप-नियम (४) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि स्थानीय पञ्जिकाधिकारीले पञ्जिकाधिकारीको अनुमती लिई सम्बन्धित दर्ता किताबको कैफियत महलमा फेरिएको नाम लेखी मिति समेत हाली सही गरी प्रमाण-पत्रमा समेत फेरिएको नाम लेखी दिनु पर्नेछ । त्यसरी दर्ता भई सकेको नाम फेर्दा एक रुपैयाँ दस्तुर लाग्नेछ ।

११. दर्ता किताबको निरीक्षण : सरोकारवाला व्यक्तिले व्यक्तिगत घटना दर्ता किताब निरीक्षण गर्न निवेदन दिएमा स्थानीय पञ्जिकाधिकारीले एक रुपैयाँ निरीक्षण दस्तुर लिई आफ्नो रोहवरमा दर्ता किताब निरीक्षण गर्न दिन सक्नेछ ।

१२. निवेदन दिने सम्बन्धमा : (१) ऐन तथा यस नियमावलीबमोजिम सरोकारवाला व्यक्तिले निवेदन दिन आउँदा त्यस्तो व्यक्ति लेखपढ गर्न नजान्ने भए निजले भनेबमोजिम स्थानीय पञ्जिकाधिकारीले आफैले लेखी वा लेखन लगाई निजको ल्याप्चे सहिछाप गराउनु पर्नेछ ।

(२) ऐन वा यस नियमावलीबमोजिम निवेदन दिँदा कुनै दस्तुर लाग्ने छैन ।

आधिकारिकता ३४६ विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१३. मासिक विवरण पठाउनु पर्ने : स्थानीय पञ्जिकाधिकारीको कार्यालयले पञ्जिकाधिकारीले तोकिएको ठाँचाबमोजिमको फाराममा व्यक्तिगत घटना दर्ताको मासिक विवरण अर्को महीनाको पहिलो हप्ताभित्र पञ्जिकाधिकारीको कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।
१४. अभिलेख राख्नु पर्ने : पञ्जिकाधिकारीको कार्यालयले नियम १३ बमोजिम प्राप्त हुन आएको विवरण संकलन एवं विश्लेषण गरी व्यक्तिगत घटना दर्ताको अद्यावधिक अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।
१५. अनुसूचीमा हेरफेर : श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी आवश्यकता-नुसार अनुसूचीमा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची-१

(नियम ४ संग सम्बन्धित)

परिवारको लगत फाराम

..... जिल्ला नगर । गाउँ पञ्चायत वडा नं.

टोल घर नं. परिवार क्रम संख्या

क्रम संख्या	परिवारका सदस्य-हरूको नाम, थर	जन्म मिति	लिङ्ग	जन्म स्थान	नागरिकता	शैक्षिक योग्यता	पेशा	धर्म	जातीय समूह	मातृ भाषा	कैफियत	नियम ४ को उप-नियम (२) बमोजिम पञ्जिकाधिकारीको कार्यालयबाट भरिने		
												जन्म मृत्यु	सरिगए वा आएको भए कुन ठाउँ वा कहाँबाट	कैफियत
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५

यसमा लेखेको विवरण साँचो हो झुठो ठहरे कानूनबमोजिम सहुँला बुझाउँला ।

परिवारको मुख्य व्यक्तिको हस्ताक्षर:-

नाम:-

मिति:-

अनुसूची-२
(नियम ५ संग सम्बन्धित)

दर्ता मिति:-
दर्ता नम्बर:-

जन्मको सूचना फाराम

श्री स्थानीय पञ्जिकाधिकारी,

... .. कार्यालय ।

महोदय,

निम्नलिखित विवरण खुलाई नवजात शिशु जन्मको सूचना दिन आएको छु । कानन
सार जन्मको दर्ता गरी पाउँ ।

१. नवजात शिशुको :-

२. नवजात शिशुको बाजेको नाम, थर:-

(क) नाम:-

(ख) जन्म मिति :-

(ग) लिङ्ग :-

(घ) जन्म स्थान :-

(जस्तै अस्पताल, घर, प्रसूतिगृह)

(ङ) जन्मको किसिम :-

(जस्तै सिङ्गो, जुमल्याहा)

३. नवजात शिशुको पिताको :-

४. नवजात शिशुको माताको :-

(क) नाम, थर :-

(ख) शिशु जन्मदाको उमेर :-

(ग) जन्म स्थान :-

(घ) नागरिकता :-

(ङ) ठेगाना :- स्थायी :-

अस्थायी :-

(च) शैक्षिक योग्यता :-

(छ) पेशा :-

(ज) धर्म :-

(झ) जातीय समूह :-

(ञ) मातृ भाषा :-

(क) नाम, थर :-

(ख) शिशु जन्मदाको उमेर :-

(ग) जन्म स्थान :-

(घ) नागरिकता :-

(ङ) शैक्षिक योग्यता :-

(च) पेशा :-

(छ) धर्म :-

(ज) जातीय समूह :-

(झ) मातृ भाषा :-

५. हालसम्म जन्मेको सन्तानको संख्या :-

६. हालसम्म जीवित सन्तानको संख्या :-

७. शिशु जन्मदा मद्दत गर्ने व्यक्ति :-

(जस्तै घरको मानिस, सुडिनी, नर्स वा डाक्टर)

यस्मा लेखेको विवरण साँचो हो । झुठो ठहरे कानूनबमोजिम सहुँला बुझाउँला ।

सूचकको,-

हस्ताक्षर :-

नाम :-

ठेगाना :-

नवजात शिशुसंगको नाता :-

आधिकारिकता सुदण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची-३
(नियम ५ संग सम्बन्धित)

मृत्युको सूचना फाराम

दर्ता मिति:-

दर्ता नम्बर:-

श्री स्थानीय पञ्जिकाधिकारी,

..... कार्यालय ।

महोदय,

निम्नलिखित विवरण खलाई मृत्युको सूचना दिन आएको छु । कानून अनुसार मृत्युको दर्ता गरी पाउँ ।

१. मृतकको :

- (क) नाम, थर :-
- (ख) उमेर :-
- (ग) लिङ्ग :-
- (घ) जन्म स्थान :-
- (ङ) नागरिकता :-
- (च) ठेगाना :-
- (छ) वैवाहिक स्थिति :-
- (ज) शैक्षिक योग्यता :-
- (झ) पेशा :-
- (ञ) धर्म :-
- (ट) जातीय समूह :-
- (ठ) मातृभाषा :-
- (ड) बाजेको नाम, थर :-
- (ढ) बाबुको नाम, थर र वतन :-
- (ण) पत्नी । पत्नीको नाम, थर र वतन :-

२. मृत्युको कारण :-

३. मरेको ठाउँ :-

यसमा लेखेको विवरण साँचो हो । झुठा ठहरे कानूनबमोजिम बृझाउँला ।

सूचकको, -

हस्ताक्षर :-

नाम :-

ठेगाना :-

मृतकसंगको नात्ता :-

आधिकारिक रूपमा प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची-४
(नियम ५ संग सम्बन्धित)
विवाहको सूचना फाराम

दर्ता मिति :-

दर्ता नम्बर :-

श्री स्थानीय पञ्जिकाधिकारी,

कार्यालय ।

महोदय,

सामाजिक परम्परा अनुसार । विवाह दर्ता ऐन, २०२८ अनुसार मिति
मा विवाह सम्पन्न भएको हुनाले निम्नलिखित विवरण खुलाई विवाहको सूचना दिन आएको छ ।
कानून अनुसार विवाहको दर्ता गरी पाउँ ।

१. दुलहाको :-

- (क) नाम, थर :-
- (ख) उमेर :-
- (ग) जन्म स्थान :-
- (घ) नागरिकता :-
- (ङ) ठेगाना :-स्थायी :-
अस्थायी:-

- (च) शैक्षिक योग्यता :-
- (छ) पेशा :-
- (ज) धर्म :-
- (झ) जातीय समूह :-
- (ञ) मातृ भाषा :-
- (ट) पहिलेको वैवाहिक स्थिति :-
- (ठ) बाजेको नाम, थर :-
- (ड) बाबुको नाम, थर र वतन :-

२. दुलहीको :-

- (क) नाम, थर :-
- (ख) उमेर :-
- (ग) जन्म स्थान :-
- (घ) नागरिकता :-
- (ङ) विवाह हुनुभन्दा अघिको
ठेगाना :-स्थायी :-
अस्थायी:-

- (च) शैक्षिक योग्यता :-
- (छ) पेशा :-
- (ज) धर्म :-
- (झ) जातीय समूह :-
- (ञ) मातृभाषा :-
- (ट) पहिलेको वैवाहिक स्थिति :-
- (ठ) बाजेको नाम, थर :-
- (ड) बाबुको नाम, थर र वतन :-

यसमा लेखिएको विवरण साँचो हो । झुठ्ठा ठहरे कानूनबमोजिम सहुँला बुझाउँला ।

सूचकको, -

हस्ताक्षर :-

नाम :-

ठेगाना :-

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

329

दर्ता मिति:-

दर्ता नम्बर:-

अनुसूची-५

(नियम ५ संग सम्बन्धित)

सम्बन्ध विच्छेदको सूचना फाराम

श्री स्थानीय पञ्जिकाधिकारी,

... .. कार्यालय ।

महोदय,

... .. अदालतको मिति को आदेश अनुसार सम्बन्ध विच्छेद भएको हुनाले निम्नलिखित विवरण खुलाई सम्बन्ध विच्छेदको सूचना दिन आएको छु ।
कानून अनुसार सम्बन्ध विच्छेदको दर्ता गरी पाउँ ।

१. सम्बन्ध विच्छेद भएको लोग्नेको,-

- (क) नाम, थर:-
- (ख) उमेर:-
- (ग) जन्म स्थान:-
- (घ) नागरिकता:-
- (ङ) ठेगाना:- स्थायी:-

अस्थायी:-

- (च) शैक्षिक योग्यता:-
- (छ) पेशा:-
- (ज) धर्म:-
- (झ) जातीय समूह:-

(ञ) मातृभाषा:-

(ट) बाजेको नाम, थर:-

(ठ) बाबुको नाम, थर र बतन:-

३. वैवाहिक जीवन बिताएको पूरा अवधि:-

४. वैवाहिक सम्बन्धबाट पाएको सन्तानको संख्या:-

५. हालसम्म जीवित सन्तानको संख्या आमासंग बसेको:-

बाबुसंग बसेको

यसमा लेखेको विवरण साँचो हो । झुठो ठहरे कानूनबमोजिम सहुँला बुझाउँला ।

सूचकको,-

हस्ताक्षर:-

नाम:-

ठेगाना:-

आधिकारिकता सुदण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

342

अनुसूची-६

(नियम ५ संग सम्बन्धित)

बसाइ सराइको सूचना फाराम

दर्ता मिति:-
दर्ता नम्बर:-श्री स्थानीय पञ्जिकाधिकारी,
... .. कार्यालय ।

महोदय,

निम्नलिखित विवरण खुलाई बसाइ सराइको सूचना दिन आएको छु । कानून अनुसार बसाइ सराइको दर्ता गरी पाउँ ।

१. बसाइ सार्ने परिवारका सदस्यहरूको । बसाइ सार्ने व्यक्तिको, -

क्रम संख्या	नाम, थर	जन्म मिति	लिङ्ग	जन्म स्थान	नागरिकता	ठेगाना स्थायी/अस्था- यी	शैक्षिक योग्यता	पेशा	धर्म	जातीय समूह	मातृभाषा	कैफियत
१	२	३	४	५	६	७	८	९	११	१२	१३	१४

२. कहाँ सरी जाने जिल्ला न.पं.। गा.पं. वडा नं. घर नं.
 ३. कहाँबाट सरी आएको जिल्ला न.पं.। गा.पं. वडा नं. घर नं.
 ४. बसाइ सराइको मिति:-
 ५. बसाइ सराइको कारण:-

यसमा लेखिएको विवरण साँचो हो । झुठा ठहरे कानूनबमोजिम सहुँला बुझाउँला ।

सूचकको,-
हस्ताक्षर:-
नाम:-
ठेगाना:-

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनसूची-८

(नियम ६ संग सम्बन्धित)

मृत्युको दर्ता किताब

[illegible]